

Fastighets- och serviceförvaltningen, Stab
Malena Timling
Telefon: +4621173212
Epost: malena.timling@regionvastmanland.se

Klimat- och näringslivsdepartementet

YTTRANDE ÖVER ENERGIPLANERING I KOMMUNER OCH REGIONER OCH EN MER ENERGIEFFEKTIV OFFENTLIG SEKTOR

Sammanfattning

Region Västmanland ställer sig positiv till förslagen om ökad energiplanering och energieffektivisering i offentlig sektor i syfte att skapa ett robust energisystem med kostnadseffektiva priser. Att arbeta med energieffektivisering ligger i linje med nationella mål och regionens målstyrning. Regionen är även positivt till en mer ensad kravställning inom offentlig sektor.

Regionen ser dock att vissa förslag, framför allt kraven på energiplanering, analys och återrapportering, leder till ökad administration. Region Västmanland delar inte uppfattningen att uppfyllnad av de nya kraven och att *"regionernas administrativa tillkommande börda bedöms som försumbar i och med att ansvarsområdena är få och tydligt avgränsade."*

Generellt ser Region Västmanland fram mot ytterligare föreskrifter och vägledning inom de områden som regleras av promemorians förslag.

Förslag till krav om energiplanering i kommuner och regioner

Regioner får nya lagkrav att redovisa energieffektiviseringsåtgärder i en långsiktig plan och ska årligen återrapportera dessa. Regionen ser dock att förslaget med kraven på energiplanering med specifika energieffektivitetsåtgärder, analys och återrapportering, leder till ökad administration.

Region Västmanland ställer sig frågande till behovet av och den administration som krävs för att skapa ytterligare en långsiktig plan som ska rapporteras och följas upp med inrapporterade uppgifter om energianvändning till Statens energimyndighet. Här vore det önskvärt om de årliga rapporteringar som regionerna redan gör inom energiområdet kunde utvecklas och förtydligas för att möta även Energimyndighetens behov.

Det är viktigt att inrapporterad data håller tillräckligt hög kvalitet för att kunna jämföras och följas över tid. Gemensamma nationella definitioner behövs för att minska risken för att regionerna tolkar krav på olika sätt.

Vad den föreslagna långsiktiga planen ska omfatta är otydligt och här skiljer sig även det kommunala ansvaret från regionernas. Förslaget fokuserar på byggnader, anges inte omfatta kollektivtrafik, men lyfter även åtgärder såsom god hushållning av energiresurser, utjämning av effekttoppar och ökad förmåga till efterfrågeflexibilitet och energilagring.

Utfall hade kunnat erhållas utan ytterligare krav på övergripande planer och återslagrapportering. För regionen handlar det ytterst om att utreda hur nya skärpt kravnivå påverkar regionens befintliga och kommande fastighetsbestånd och behovet av investeringar och sedan ta höjd för åtgärder i befintliga långsiktiga fastighetsinvesteringsplaner. Att skapa en förmåga över tid att realisera planen och när väl planerad förändring sker utreda olika alternativa lösningar, detaljplanera och säkerställa att kravnivån för det enskilda fastighetsinvesteringsprojektet uppfylls. I detta skede är det viktigt med tydliga krav och ett tydligt regelverk. Årligen sker redan idag en inrapportering av regioners faktiska energiförbrukning vilket borde kunna leda till att energieffektiviseringsarbetet kan följas upp över tid.

Region Västmanland önskar att uppföljningen mer fokuserar på själva genomförandet och resultatet, att skapa mer gemensamt lärande och praxis. Stickprov på regionernas arbete skulle i stället kunna genomföras av dedikerad myndighet med ansvar för uppföljning. Därefter kan ett gemensamt kunskapslärande ske inom ramen för Sveriges kommuner och regioner (SKR) och nationella nätverk, tillsammans med de myndigheter som har olika dedikerade ansvar inom området.

"...regionen ska i god tid innan beslut fattas ge allmänheten och berörda aktörer skälig tid att lämna synpunkter innan ...//.... Regionen redovisar energieffektiviseringsåtgärder i en långsiktig plan." Hur deltagande från berörda och allmänheten i regioners energiplanering ska gå till behöver klargöras.

Enligt förslaget ska kommuner och regioner även redovisa energianvändningen i offentliga organ som de finansierar och administrerar. Definitionen av *"offentliga organ"* behöver förtydligas och även vad kravet ska omfatta. I dagsläget planerar och rapporterar inte regionen för andra juridiska enheter så detta krav kräver ökad administration. Denna typ av offentliga enheter kan ofta vara delfinansierade av olika offentliga aktörer. En tydlighet krävs kring ansvarsfördelningen vid delägda enheter. Här ser Region Västmanland hellre att dessa aktörer hanterade sin egen organisations långsiktiga planering och rapportering.

Region Västmanland delar inte uppfattningen att uppfyllnad av de nya kraven och att *"regionernas administrativa tillkommande börda bedöms som försumbar i och med att ansvarsområdena är få och tydligt avgränsade."*

Principen om energieffektivitet först

Remissen anger att innan regionen fattar beslut om större investeringar eller om upphandling ska olika alternativ analyseras och bedömas ur energieffektivitetssynpunkt, ”*principen om energieffektivitet först*”. Här är det viktigt med ett tydligt metodstöd för när och hur dessa analyser ska genomföras och hur den föreslagna principen ska vägas mot andra principer/områden.

Inför ett större investeringsbeslut eller en upphandling fattar regionen ofta ett beslut att det ska genomföras en investering. Därefter initieras ett projekt som pågår under en längre tid där det utreds, genomförs förstudier, projekteras, analyseras etc mer i detalj vad och hur det ska realiseras. Det är snarare i denna fas tydliga verktyg och metodstöd för analys krävs.

Krav på energieffektivitetsprestanda i upphandling av vissa varor, tjänster och byggnader

Enligt förslaget omfattas regioner av en ny lag om energieffektiva inköp som ersätter tidigare regler som tidigare endast gällt statliga myndigheter. Offentlig upphandling är ett verktyg som kan bidra till ökad energieffektivitet. Region Västmanland är även positiv till en mer ensad kravställning inom offentlig sektor där myndigheter, kommuner och regioner får en mer likvärdig kravbild och regelverk kring energieffektivitetsprestanda vid inköp av varor, tjänster och byggnader. En nationell tydlighet kring vilka kravnivåer som gäller inom offentlig sektor vid inköp av varor, tjänster och byggnader förenklar för flera aktörer på marknaden.

Regioner kommer omfattas av skyldighet att ställa krav på energieffektivitetsprestanda gällande vissa varor, tjänster och byggnader, inklusive byggnadsentreprenader. Vid köp eller inhyrning ska byggnadens energiprestanda vara en tydlig del i bedömningen enligt förslaget. Det behöver vara tydligt vilka krav som gäller och vad som händer när det inte finns lämpliga lokaler på marknaden och även hur detta förhåller sig till undantaget om teknisk genomförbarhet. Region Västmanland noterar även att kravet har skärpts generellt då det inte längre är möjligt att göra undantag från skyldigheten med hänsyn till kostnadseffektivitet och ekonomisk genomförbarhet.

För lokaler som redan hyrs in är det även viktigt att tydliggöra vad som ingår i regionens ansvar och vad som ingår i en privat hyresvärd's ansvar avseende energieffektiviseringsåtgärder.

Skyldigheten att ställa krav på energieffektivitetsprestanda

"Upphandlande myndigheter och enheter ska, innan de ingår tjänstekontrakt med betydande energianvändning, bedöma om det är möjligt att ingå avtal om energiprestanda." Energiprestandaavtal nämns både för renovering av större byggnader över 750 m² (4.5), samt upphandling av tjänster med betydande energianvändning (6.6). För renovering av vissa byggnader över 750 m² ska regionerna redovisa i vilken utsträckning energiprestandaavtal eller liknande energitjänster kan användas.

Här behöver det bli tydligare vad regionerna förväntas göra och hur det ska bedömas när den här typen av avtal är lämpliga och hur det ska redovisas. Viktigt också att klargöra hur kravet ska hanteras i projekt där energieffektivisering bara är en del av en större renovering, där regionen också tecknar avtal med en byggentreprenör. Det behöver även klargöras hur kravet ska hanteras för äldre byggnader.

I ärendet har Johan Sörensson, förvaltningsdirektör för Fastighets- och serviceförvaltningen beslutat. Malena Timling, utvecklingschef har varit föredragande. I handläggningen har även Joakim Sjödal, teknisk förvaltare deltagit.

För Region Västmanland, Fastighets- och serviceförvaltningen

Johan Sörensson
Förvaltningsdirektör Fastighets- och serviceförvaltningen